

ACADEMIA DE MUZICĂ
„GHEORGHE DIMA”
CLUJ-NAPOCA

Joi, 19 martie 2015, ora 19
Auditorium Maximum al UBB

concert extraordinar

Wolfgang Amadeus Mozart
Requiem, KV. 626

Orchestra simfonică „Antonin Ciolan”
a Academiei de Muzică „Gheorghe Dima”

Corul Filarmonicii de Stat „Transilvania”

Ensemble San Felice - Florența, Italia

Federico Bardazzi	<i>dirijor</i>
Adriana Gheorghisor	<i>soprană</i>
Ramona Peter	<i>mezzosoprană</i>
Sangtaek Oh	<i>tenor</i>
Matteo Loi	<i>bariton</i>

Petru Ladislao Horvath	<i>concert-maestru</i>
Cornel Groza	<i>dirijorul corului</i>
conf. univ. dr. Ciprian Para	<i>pregătirea muzicală a orchestrei</i>

intrarea liberă

Carla Giovanna Zanin *manager proiect*

Concertul este realizat în cadrul proiectului VETMUSIC PRO cu sprijinul Agenției Naționale Italiene a Uniunii Europene

Education and Culture
Lifelong learning programme
LEONARDO DA VINCI

Universitatea
BABEȘ-BOLYAI

Orchestra simfonică „Antonin Ciolan” a Academiei de Muzică „Gh. Dima”

pregătirea muzicală: **conf. univ. dr. Ciprian Para**

Corul Filarmonicii de Stat „Transilvania”

dirijor: **Cornel Groza**

Ensemble San Felice – Florența, Italia

Federico Bardazzi – dirijor

Adriana Gheorghisor – soprană

Ramona Peter – mezzosoprană

Sangtaek Oh – tenor

Matteo Loi – bariton

Petru Ladislao Horvath – concertmaestru

Veronica Nosei – clarinet

Francesco Bernardini – clarinet

Hyungju Seo – soprană (cor)

Hongsik Yon – tenor (cor)

Nicolò Ciuffi – corepetitor, tenor

Carla Giovanna Zanin – manager proiect

Wolfgang Amadeus Mozart

Requiem, KV 626

Introitus: Requiem aeternam

Kyrie

Sequence: Dies irae

Tuba mirum

Rex tremendae majestatis

Recordare, Jesu pie

Confutatis maledictis

Lacrimosa dies illa

Amen

Offertorium: Domine Jesu Christe

Hostias et preces

Sanctus

Benedictus

Agnus Dei

Communion: Lux aeterna

Dirijorul **Federico BARDAZZI** este un artist complex, profesor de muzică de cameră și muzică barocă la Conservatorul *Giacomo Puccini* din La Spezia, Italia. A început studiul muzicii sub atenta îndrumare a lui André Navarra în Siena și Paris, la violoncel. Specializat în muzica barocă, activitatea artistică îi este întregită și de repertoriul de operă pe care îl abordează, de la Gluck până la Puccini, cu precădere fiind operele baroce. Studiile de dirijat coral și dirijat orchestră le-a realizat cu profesorii Roberto Gabbiani și Peter Phillips, respectiv cu Myung-Whun Chung.

Este dirijorul ansamblului *San Felice*, un grup coral și instrumental a cărui repertoriu variază de la muzica medievală până la cea contemporană. Alături de acest ansamblu a susținut numeroase turnee în străinătate și a realizat înregistrări care au fost redade de către radiourile europene. Activitatea ansamblului a fost recunoscută la nivel național și internațional în special datorită implicării dirijorului.

Devotat repertoriului bachian, Federico Bardazzi a interpretat toate lucrările pentru biserică și concertele instrumentale cu ajutorul ansamblului pe care îl dirijează. Deseori este invitat să dirijeze și versiuni noi ale *Requiemului neterminat* de Mozart, pagini rare și lucrări extraordinare ale muzicii secolului XVII precum Girolamo Frescobaldi, Francesco Maria Stiava, Dietrich Buxtehude, Jeronimo de Carrion, François Couperin, Michel-Richard Delalande și John Dowland. În 2005 a prezentat trei oratorii compuse de Giacomo Carissimi în Sala Regina Elisabeth din Londra și trei ani mai târziu a dirijat muzica operei *Rodrigo* de Händel, regizată de Luciano Alberti, la Festivalul de Muzică Barocă *Lufthansa* din același oraș.

Pe lângă activitatea artistică realizată prin concerte, portretul dirijorului Federico Bardazzi este întregit și de programele de cercetare implementate în cadrul muzicii medievale, acestea aducându-i numeroase succese în Europa: *Nigra sum sed formosa* Cantigas de Santa Maria, *La Sibilla del reno* Hildegard von Bingen, drama liturgică descrisă în codicele din Florența *Quem queritis*, Francesco Landini *Laudi e Contrafacta nella Firenze del Trecento*, *Musica per San Zanobi nella Firenze del Trecento*. În prezent el lucrează la opera lui Dante Alighieri, *La musica della Commedia*, munca acestuia începând de la cercetarea manuscriselor.

Federico Bardazzi a fost directorul Festivalului *Maggio Fiorentino Formazione*. Toate proiectele sale artistice și tehnice au fost dezvoltate în colaborare cu unele din cele mai importante instituții precum Teatrul *Verdi* din Pisa, Festivalul *Pucciniano* din Torre del Lago, Teatro *Metastasio* din Prato. Este fondatorul rețelei *Opera* alături de Carla Zanin, al cărei obiectiv constă în dezvoltarea producțiilor lirice prin introducerea unui sistem de colaborare între instituții, cu scopul de a încuraja tinerii artiști. Câteva din cele mai importante proiecte, toate conduse de Federico Bardazzi, au fost: *Purcell – Fairy Queen* (Teatrul Goldoni, Florența, 2013), *Pergolesi – Flaminio* (Teatrul Verdi din Pisa, 2014). Următoarele două producții ce urmează a fi puse vor fi Alessandro Scarlatti – *Il trionfo dell'Onore* și Gazzaniga – *Don Giovanni* (Teatrul Verdi, Pisa, 2015). În cadrul stagiunii 2016/2017 a Teatrului din Salzburg, va avea loc producția operei lui Galuppi sub regia lui Carl Philip von Maldeghem.

Federico Bardazzi este directorul artistic al proiectului *In-canto gregorian – Incontri Internazionali di Firenze*, devotat studiului filozofic și interpretării muzicale a repertoriului de liturghii medievale și este membru al comitetului senior al Asociației Internaționale de Studii în Cânt Gregorian. De asemenea, este președintele Festivalului Coral Internațional din Florența.

Adriana GHEORGIȘOR a început să studieze muzica de operă de la o vârstă fragedă. De la vârsta de 9 ani a urmat cursurile Liceului de Arte din Giurgiu, unde a avut-o îndrumătoare pe doamna profesor Iuliana Cordie. Și-a continuat studiile muzicale la Liceul de Muzică „Dinu Lipatti” din București, sub îndrumarea Cristinei Măgureanu, iar mai apoi la Conservatorul de Muzică „Luigi Cherubini” din Florența, Italia. În 2011 a obținut diploma de licență urmând mai apoi cursurile de masterat la clasa maestrului Gianni Fabbrini, pe care a absolvit-o în 2014.

A câștigat numeroase premii la competiții naționale de cânt precum: Concursul de Interpretare Muzicală *Emanuel Elenescu*, Concursul de Interpretare Muzicală *Marțian Negrea*, Concursul de Interpretare Muzicală *George Georgescu*, Concursul de Interpretare Muzicală *Miniatura Romantică*, Concursul de Interpretare Muzicală *Paul Constantinescu*.

Tânăra soprană a cântat în țări precum Italia, Bulgaria, Olanda, Ungaria și Marea Britanie. În 2009 a interpretat lucrarea *Stabat Mater* de Pergolesi în Florența, în cadrul Conservatorului, sub conducerea dirijorului Paolo Ponziano Ciardi. În 2011 a interpretat rolul Laurettei în *Gianni Schicchi* de Puccini la Teatrul *Garibaldi*, *Figline di Valdarno* sub bagheta maestrului Paolo Ponziano Ciardi cu orchestra Conservatorului *Cherubini*. De asemenea, a interpretat roluri precum Belinda în *Dido și Aeneas* și cea de a doua zână în *Regina Zânelor* de Purcell într-o producție ce a avut loc în Florența de nenumărate ori în stagiunea 2013-2014.

În 2009 și 2010 a participat la cursuri de măiestrie susținute de Bruno Rigacci, Daniel Kotlinski; în 2012 la cele susținute de Roland Schubert și Susanna Kelling; iar în 2013 susținute de Eva Marton și Rockwell Blake. A colaborat cu ansambluri precum Corul *Cassa di Risparmio* din Firenze și Corul *Maggio Musicale Fiorentino*, unde a lucrat alături de dirijori precum Zubin Mehta, Aldo Ceccato, Claudio Abbado, Daniele Gatti, Lorenzo Frattini, Andrea Battistoni.

Mezzosoprană **Ramona Gabriela PETER** a început studiile muzicale cu pianul la vârsta de 6 ani, de la 14 ani continuând să studieze canto la Liceul de Artă *Tudor Ciorte* din Brașov. A urmat cursurile Facultății de Muzică din Brașov la clasa prof. Cristina Soreanu. Transferându-se în Italia, a continuat studiile la Conservatorul *Luigi Cherubini* din Florența.

Și-a perfecționat tehnica vocală prin participarea la cursul de muzică vocală de cameră susținut de tenorul Leonardo DeLisi, respectiv canto baroc organizat de către Teatrul *Maggio Musicale Fiorentino*. A participat la numeroase masterclass-uri susținute de soprana Eva Marton, Susanne Kelling - *Hochschule für Musik Köln*, Germania, Roland Schubert - *Hochschule für Musik „Felix Mendelssohn Bartholdy”* Leipzig, Germania, Angelo Bertacchi, Luciano Roberti, Vitalba Mosca.

Începând cu anul 2010 este colaboratoare a Teatrului *Maggio Musicale Fiorentina*. Activitatea de concert este întregită de rolurile pe care aceasta le-a interpretat de-a lungul carierei: Fidalma în opera *Matrimonio Segreto* de D. Cimarosa, Maddalena și Giovanna în *Rigoletto* de G. Verdi, Carmen în *Carmen* de G. Bizet, Badessa/Maestra delle novizie în *Suor Angelica* de G. Puccini, Mamma Lucia și Lola în *Cavalleria Rusticana* de P. Mascagni, Sorceress în *Dido and Aeneas* de H. Purcell, Suzuky în *Madama Butterfly* de G. Puccini, Fenena în *Nabucco* de G. Verdi, *Stabat Mater* de G. B. Pergolesi, *Requiem* de W.A. Mozart, *Messa da Requiem* de G. Verdi.

Palmaresul artistic este completat și de participările la *World Bach Fest* (2012) cu Ansamblul *San Felice*, Concertul *Il Maggio per Firenze* (2012) cu orchestra și corul *Maggio Musicale Fiorentino*, dirijor Zubin Mehta, Festivalul del *Maggio Musicale Fiorentino Maggio Libri* (2013), Festivalul *Prima Visione* (2014).

Tenorul **Sangtaek OH** s-a născut în 1982 la Seul, în Coreea de Sud. A studiat canto la Universitatea Hang-Yandg din orașul natal sub îndrumarea domnului profesor Robert Lee, pe care a absolvit-o în februarie 2008. Studiile de masterat le-a urmat la Conservatorul *Luigi Cherubini* din Firenze nelugio în 2014, la specializarea canto liric sub îndrumarea Benedettei Pecchioli, Anna Poccafondi și Andrea Severi.

Palmaresul artistic este compus din participarea la concursuri internaționale și naționale precum Concursul Internațional pentru Interpreți Lirici *Giulio Neri* (Torita di Siena), Concursul Internațional pentru Interpreți Lirici *Piero Cappuccilli Confartigianato ANAP 2014* (Alexandria), Concursul Internațional pentru Interpreți Lirici *Citta di Brescia* (Brescia), Concursul Național de Interpreți Lirici *Sung-Jung* (Seul), Concursul

Național de Interpreți Lirici al Asociației Coreene (Seul), Concursul Național de Interpreți Lirici *Young-ok Shin* (Seul), Concursul Național de Interpreți Lirici *Han-Min* (Seul), Concursul Național de Interpreți Lirici *Lied* (Seul), Concursul Național de Interpreți Lirici *Dae-Gu* (Daegu).

Și făcut debutul scenic prin operele *Rigoletto* – Verdi, *Traviata* – Verdi, *La Bohème* – Puccini, *L'oca del Cairo* – Mozart. Pe lângă acestea a întreținut turnee europene de celebrare a bicentenarului de naștere a compozitorului italian Giuseppe Verdi, alături de dirijorul Antonino Fogliani și a Orchestrei Naționale a Conservatorului de Muzică Italian. Până în prezent a colaborat cu Teatrul de Operă din Roma, Teatrul Liric *Giuseppe Verdi* din Trieste, Sala Giuseppe Verdi a Institutului Italian de Cultură din Budapesta, Sala de Concerte a Academiei de Muzică din Cracovia, Teatrul Polonez din Varșovia, Sala Reduta a Teatrul Comunal din L'Aquila.

Matteo LOI s-a născut la Cagliari în 1987, și-a început studiile muzicale la Conservatorul din orașul natal, primind diploma de licență în violoncel în octombrie 2009. S-a perfecționat la Școala de Muzică din Fiesole și la Academia Pianistică din Imola. Din noiembrie 2011 studiază arta cântului la Conservatorul din Florența, sub îndrumarea maestrului Gianni Fabbrini.

În 2013 este selecționat de maestrul Alberto Zedda la *Accademia Rossianiana* a Festivalului de Operă dedicat lui Rossini din Pisaro, debutând în rolul lui don Alvaro în *Il viaggio a Reims*. Timp de doi ani consecutivi participă la cursurile de măiestrie susținute în Rîfenze de baritonul Alessandro Corbelli. A debutat în rolul lui Dandini în opera *Cenușăreasa* de Rossini în sala Auditorium din Tenerife în octombrie 2014, după ce a urmat cursurile Studioului de Operă din Tenerife.

Wolfgang Amadeus Mozart **Requiem, KV 626**

În Viena anului 1791 Wolfgang Amadeus Mozart primește o vizită neașteptată a unui comisar îmbrăcat sumbru cu o pelerină neagră, ce a dorit să păstreze ascuns numele său și pe cel al solicitantului. Această vizită aducea comanda unei lucrări funebre pentru comemorarea unei persoane dragi. Istoricii au ajuns la concluzia că lucrarea a fost comandată de către contele Walsegg, fiind dedicată memoriei soției sale, decedată de tânăr. Din documentele vremii reiese faptul că modul în care a primit comanda i-a trezit suspiciuni compozitorului, asociind comanda cu propria sa moarte. Se cunoaște faptul că Mozart și-a destăinuit premonițiile pe care le avea cu privire la decesul iminent soției sale, Constanze, mai precis faptul că îl suspecta pe rivalul său Antonio Salieri de tentativă de otrăvire. Într-adevăr, după moartea lui Mozart, Salieri avea să mărturisească că încerca să-l otrăvească. În ciuda acestor circumstanțe, datorită situației financiare precare în care se afla împreună cu familia sa, Mozart a acceptat comanda și a început să lucreze aproape neîncetat la ea. Fără a se opri din compus, cu toate încercările Constanzei de a-l determina să se odihnească, Mozart și-a agravat starea de sănătate și a decedat în data de 5 decembrie a anului 1791, lăsând lucrarea neterminată.

Structura generală a lucrării, conținutul muzical cu referințele continue către tradițiile trecute, precum și sistemul tonal și armonic aparțin lui Mozart. Compozitorul a avut obiceiul de a compune pe fragmente: partea vocală și *basso continuo* la început, apoi celelalte părți instrumentale. În *Lacrimosa* – unde doar primele opt măsuri sunt ale lui – precum și în *Sanctus*, *Benedictus* și *Agnus Dei*, el nu a mai avut timp să structureze părțile vocale și linia basului. În original, referitor la aceste secțiuni există anumite trimiteri către teme ce apar în alte părți ale lucrării.

Pentru a fi onorată comanda, după moartea compozitorului, Constanze îl cheamă pe Joseph Leopold von Eybler, elevul favorit al lui Mozart, pentru a o termina. Din păcate Eybler a început să lucreze, dar a trebuit să renunțe, fiind depășit de complexitatea lucrării. În consecință, văduva compozitorului a fost nevoită să cheme un alt elev, pe Franz Xaver Süssmayr, care acceptă comanda și termină compoziția. Este cunoscut faptul că Mozart nu l-a considerat pe Süssmayr drept un muzician profesionist, ci mai degrabă unul amator.

Süssmayr a colectat și reorganizat materialul muzical disponibil, asupra căruia Mozart lăsase numeroase indicații ce puteau fi folosite. Din păcate sunt câteva omisiuni în lucrarea lui Süssmayr, deși manuscrisul lui Mozart prezintă uneori informații în detaliu. Ceea ce trădează elocvent contribuția neîndemânică a lui Süssmayr este o anumită aglomerare grosolană a instrumentației sale, în special la coarde, și o supraîncărcare a sonorității trombonilor care, după stilul vechi, dublează conținutul vocale corului. Süssmayr a rezolvat totuși o sarcină extrem de dificilă, cu un tact meritoriu și cu un efort generos de a pătrunde în intențiile maestrului, ceea ce face ca, într-o oarecare măsură, un spirit de înaltă inspirație să planeze asupra contribuției sale.

Requiemul a fost interpretat pentru prima dată la câteva zile după moartea lui Mozart, în timpul funeraliilor comemorative susținute în Biserica Sfântul Mihail din Viena, organizate de Baronul Gottfried Bernard van Swieten, prieten și sprijin al lui Mozart.

Prima interpretare a versiunii lui Süssmayr a avut loc în Viena, la un an și jumătate după moartea lui Mozart, într-un concert organizat de către contele Walsegg.

Din cele 12 părți ale lucrării, Mozart nu a terminat complet decât prima parte, *Introitus*. Părțile următoare, până la *Lacrimosa*, au fost scrise destul de clar, cu toate vocile și o mare parte dintre instrumente, așa cum obișnuia să facă în prima fază a compoziției. La a opta măsură din *Lacrimosa* manuscrisul autograf se întrerupe brusc. În privința celorlalte părți, *Domine Jesu Christe* și *Hostias* erau schițate, asemenea precedentelor, iar ultimele trei părți lipseau complet. Süssmayr a avut probabil numeroase puncte de reper pentru lacunele manuscrisului, folosind schițele rapide ale maestrului.

În prima parte, tema cu profunde accente de durere se împletește cu expresivitatea unei rugă de implorare, urmată de o fugă viguroasă. *Dies Irae* evocă dramatica zi a mâniei Domnului, iar în *Tuba mirum* este prezentat momentul când vor suna toate trâmbițele *Judecății de Apoi*. Cu aceeași forță ca în *Dies Irae*, corul strigă cu durere, cerând iertare în *Rex tremendae*. Cu accente profunde, se cântă durerea în *Recordare*, după care urmează o nouă evocare dramatică a înfricoșătoarei Judecăți în *Confutatis*. Cea mai lirică parte este *Lacrimosa*, în care melodia durerii liniștite se ridică până la tragismul suferinței, ca apoi să revină la expresia resemnării. Urmează un episod dramatic în *Domine Jesu*, în care implorația alternează cu frământare adâncă. După liniștitul *Hostias* urmează muzica grandioasă din *Sanctus*, cântecul *Benedictus* și freneticul *Ossana*, scris în stil fugat. *Requiemul* se încheie cu *Agnus Dei*, un cânt plin de căldură, cu patetice accente, urmat de fuga inițială.

Datorită faptului că scrierea *Requiemului* a fost întreruptă brusc de moartea lui Mozart, iar manuscrisul a rămas neterminat, compozitorii au încercat să finalizeze lucrarea, rezultând astfel numeroase versiuni. Deși cea mai cunoscută și interpretată este versiunea lui Süssmayr, concertul din această seară prezintă o nouă variantă a lucrării neterminate a lui Mozart realizată de cercetătorul și dirijorul italian Federico Bardazzi, ce are ca punct de plecare lucrarea completată de Süssmayr.

Componența Orchestrei simfonice „Antonin Ciolan”

<p>Vioara I:</p> <p>Horvath Ladislao Silaghi Nicușor Török Ana Aranyosi Virginia-Grațuela Hontilă Vlad Cristian Gebe-Fügi Renata Harasemiuc Patricia Ciordaș Mara Simon Csongor – Rez.</p>	<p>Vioarall:</p> <p>Dumitru Răsvan Vlad Răceu Cristea Adrian Andrei Ammer Helga Buia Teodora Ana Vulturar Sonia Secheli Alpar Trombitás Márta Gergely Róbert Kecskés-Avéd Erika</p>
<p>Violă:</p> <p>Suărășan Marius Traian Boală Bálint Szilárd Angyal Előd László Vilmos Mihályi Laurențiu Boboia Nicolae Vártoșu Andrei Tifan Edina</p> <p>Violoncel:</p> <p>Vasile Jucan Török Zsolt Fabian Attila Wiedersberg Ulrike Demian Daniel Demeny Renata</p> <p>Contrabas:</p> <p>György Róbert Pîrvu-Braica Paul Sepici Gabriel</p>	<p>Fagot:</p> <p>Avram Cristian Bücs Norbert</p> <p>Trompetă:</p> <p>Codițoiu Cătălin Bobuțanu Eduard</p> <p>Trombon:</p> <p>Neamț Mircea Láposi István Bekes Gerhardth</p> <p>Timpani:</p> <p>Hațegan Radu</p>